

Motion till riksdagen

1989/90:K321

av Hans Leghammar (mp)

En Du-reform i Sveriges riksdag

Under riksdagsåret 88/89 framfördes det ett krav om införandet av en du-reform i Sveriges riksdag K 315, majoriteten avslög detta och övriga yrkanden i samma motion. Yrkandet om du-reformen vill jag på nytt föra fram som en reform. Den utgör kanske inte den mest angelägna reformen av riksdagens arbete, men eftersom samhället i övrigt genomförde du-reformen för ca 20 år sedan, så tycker jag att tiden är mogen även för riksdagen.

Fjolårets debatt i ämnet mellan mig och ordföranden i konstitutionsutskottet tycker jag var intressant, så jag bifogar den delen av debatten som argumentation för införandet av du-reform i Sveriges riksdag:

HANS LEGHAMMAR (mp): Samhället i övrigt gjorde en du-reform på 50-60-talet. Själv drabbades jag av en konservativ lärare på 60-talet, så den levde kvar rätt länge för mig. Jag drömde inte då om att jag skulle få stå i kammaren en dag och debattera du-reformer.

Det vi har motionerat om är inte något allmänt hörduduande, som man var rädd för när vi hade du-reformen i samhället i stort. Jag tror faktiskt att vi riksdagsledamöter är mogna och ansvarstagande till att använda du-reformen på ett vettigt och klokt sätt. Jag tror inte man behöver vara rädd för att riksdagsmän missbruka ordet du.

Jag har också skrivit litet grand om ändringar i protokoll osv. Det skrevs en avhandling på 70-talet av Gunnar Richardson och Axel Wengström, "Riksdagsprotokollen som historiskt källmaterial". I folkmun kallades den "Lögnarna på Helgeandsholmen". Jag tror att man överdrev rätt mycket i den här, men det visar trots allt på ett problem att man kan ändra i protokollet så att det förändrar sig mot vad som har sagts. Formerna är faktiskt kvar för att ändra riksdagsprotokollen såsom de var på 70-talet, så där har inte hänt så mycket.

Nu tror jag faktiskt att vi håller på att få igenom det här. Till min glädje har jag upptäckt att vår ordförande i konstitutionsutskottet, i sak i alla fall, håller med mig om att vi skall ha en du-reform. Han använder ordet du i talardebatterna ibland. Han gjorde det så sent som i torsdags kväll i förra veckan, på ett rakt och bra sätt som absolut inte går att missförstå.

Jag vill citera snabbprotokollet från i torsdags kväll: "Jag vill ge samma svar till Hans Leghammar: Du tror väl på din möjlighet att övertyga svenska folket och väljarna om din uppfattning när det gäller älvorna." En alledeles

klar och bra formulering av ordet du. Inga missförstånd. Används av ordföranden i konstitutionsutskottet. Kommer in i snabbprotokollet.

Det är bara att yrka bifall till vår reservation om du-reform.

ELISABETH FLEETWOOD (m) replik: Herr talman! Jag var väl inte så upprörd, för det senaste året har jag ju hört du-reformen praktiseras här i kammaren många gånger. Så småningom blir man inte längre upprörd, men jag tycker att det var en felaktig motion och en felaktig reservation.

Personligen är jag för du-reformen i livet utanför kammaren, men jag tror att här skall vi vara mycket sparsamma med duandet. Partikamrater till Hans Leghammar som jag har hört i debatterna här har inte varit sparsamma, utan det har varit nästintill hördudu. Det tycker jag inte hör hemma här, utan det skall vi undvika.

Vad beträffar att ändra i protokollen är det faktiskt så att småändringarna som görs och som inte förändrar innehållet fyller en funktion. Framför allt i repliker, när vi inte har skrivna anföranden, händer det att vi uttrycker oss mindre bra, och då skall vi vara tacksamma för att stenograferna kan göra en justering så att det blir lättare för dem som eventuellt vill ta del av vad vi har sagt i en debatt att göra det både i dag och i morgon och kanske långt fram i tiden.

Jag är övertygad om att de flesta av kammarens ledamöter uppskattar stenografernas skickliga arbete. Om fler ledamöter vore här, skulle de nog allihop instämma med mig i den uppskattning som jag här har velat ådagalägga.

OLLE SVENSSON (s) replik: Herr talman! Även om jag gör Hans Leghammar besviken, måste jag komma med en bekännelse. Jag justerade inte snabbprotokollet, men vid justeringen av det slutliga protokollet har jag tagit bort "du" och följt gällande bestämmelser.

HANS LEGHAMMAR (mp) replik: Ja, jag tycker att det är ganska märkligt, Elisabeth Fleetwoods inlägg här. Kan vi riksdagsledamöter inte ta ansvar för vad vi säger, om vi nu håller på och säger du på ett felaktigt sätt eller svar eller på något annat vis bär oss klumpigt åt? Då tycker jag att det är väljarnas sak att se till att de här riksdagsledamöterna kommer bort.

Det är inte talmannen eller stenografernas uppgift att redigera till detta, utan jag anser att de riksdagsledamöter som blivit invalda här faktiskt har ett ansvarstagande om vad de säger i talarstolen i kammardebatterna. Det behöver vi inte ha något extra för.

Jag tror på den ansvarstagande människan. Jag tror på den ansvarstagande politikern. Jag hoppas och tror att vi är sådana.

Olle slingrar sig litet grand här. Han har inte slutjusterat det här. Det hade varit frestande att spara den här grejen tills den blev slutjusterad, men jag tyckte att det var roligt att ta upp den här, för faktum kvarstår: Olle Svensson duar i kammaren. Han använder ordet. Sedan att han vill redigera bort det i protokollet det är en helt annan sak.

ELISABETH FLEETWOOD (m) replik: Herr talman! Självfallet får vi här ta ansvar för vad vi säger, om vi säger någonting klumpigt eller far med osanning eller vad vi gör. Hans Leghammar. Men vi som valts till detta parlament har också ett ansvar för att hålla debatten på en hög nivå.

Om vi inte gör det, om vi förfaller till debattvanor som inte uppskattas av medborgarna, har det konsekvenser för respekten för riksdagen, för riks-

dagsledamöternas arbete och för demokratin totalt. Därför anser jag att vi skall undvika sådana friheter som Hans Leghammar talar för.

Mot. 1989/90

K321

OLLE SVENSSON (s) replik: Herr talman! Jag slutjusterade mitt anförande i förmiddags och gjorde då en ändring enligt gällande regler.

HANS LEGHAMMAR (mp) replik: Herr talman! Jag skall börja med att yrka bifall till samtliga reservationer som miljöpartiet har i detta betänkandet. Jag har fått en påpekan här under debatten om att jag inte gjorde det klart och tydligt.

Elisabeth Fleetwood, nivån på arbetet och kammardebatten. Jag tycker att det är märkligt att det är någon annan än ledamöterna och riksdagsgrupperna och de direkta väljarna och omgivningen runt i kring den enskilda riksdagsledamoten som skall justera detta. Jag förstår inte att en ansvarstagande riksdagsledamot som Elisabeth Fleetwood tycker att det är bra att en talman eller en riksdagsstenograf skall behöva hålla en hög nivå och hjälpa till och skärpa nivån i riksdagsdebatterna. Jag tycker att det är synnerligen märkligt. Jag tar ansvar för vad jag säger från talarstolen, och jag hoppas att Elisabeth Fleetwood också gör det utan att hon behöver några extra justeringar.

Olle Svensson fortsätter att slingra sig med att han har justerat bort duet. Men rätten till det fria ordet och att det är det ordet som man säger skall gälla det tycker jag är ganska självklart, och har man sagt du tycker jag att då kan man stå för det och då kan det väl få slinka med då även om det kanske inte i alla delar gäller efter partipiskan eller vad det nu är som stod i den här frågan. Jag vill dock tillägga i den här biten att det här är givetvis inte en kritik av riksdagens stenografer utan det handlar ju om de regler som gäller i den här biten. Stenograferna utför det arbete som de skall göra enligt gällande regler. Det är reglerna jag vill ändra på, inte stenografernas arbete.

Andre vice talmannen anmälde att Elisabeth Fleetwood anhållit att till protokollet få antecknat att hon inte ägde rätt till ytterligare replik.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att ledamöter har rätt att på eget ansvar använda tilltalsordet Du i kammararbetet.

Stockholm den 24 januari 1990

Hans Leghammar (mp)